

Ze hebben weer iets te verdedigen

Voor de zoveelste keer was het weer een bijzonder voorjaar. Zonnig, droog, geregeld hoge temperaturen, zoemende imkers en bijen. De pret kon niet op. Onze eindredactrice Marleen Boerjan vertelde me tijdens de pauze van de Algemene Vergadering op 29 maart jl. doodleuk dat ze in de namiddag de eerste honing van de volken ging nemen. En dan te weten dat mijn volken en de flora op Terschelling goed en wel de winterslaap uit hun ogen en knoppen hadden gewreven. Maar goed, zij ging slingeren. Zo vroeg in het voorjaar moet je altijd beducht zijn op een koude douche en die bleef ook dit jaar niet uit. De eerste tien dagen van april waren bijzonder koud met regelmatig matige vorst in de nacht en een straffe oostenwind. Op Terschelling lag er in de vroege ochtend van de tiende april een sneeuwdek, maar vijf dagen later stond het kwik al weer op ruim twintig graden! Op 26 april was het gedaan met het frivole gedoe. Eindelijk weer eens regen. Deze weeromslag viel op een moment dat de kruipwilg over z'n hoogtepunt heen was maar nog wel een dikke week te gaan had. Bij het van achteren beuren voelden de volken zwaar aan. Als een van de komende dagen de honingkamers worden afgenomen begin ik gelijktijdig met de koninginnteelt. In een aantal drieramers sla ik een paar raten bijen af en vul de open ruimte aan met een raat open broed, een raat met veel pollen en een raat met wintervoer. Heel belangrijk: 'hang een raat met bijen nooit zonder slag of stoot in een drieramer over maar schud de bijen er in af'. De vliegbijen keren dan terug en wat je overhoudt zijn uitsluitend jonge bijen. Deze kastjes, die ik aan de buitenzijde aan alle kanten heb geïsoleerd met plaatjes tempex, worden vervolgens een aantal dagen afgesloten weggezet. In die periode kan het een volkje worden, zullen ze orde op zaken stellen, doppen aanzetten en als het vlieggat weer wordt geopend zijn ze minder kwetsbaar voor nieuwsgierige vreemde bijen. Ze hebben weer iets te verdedigen! Die vreemde bijen noemen we maar al te graag rovers. Makkelijk toch? Alles is weer verklaard en de schuld ligt niet bij ons. Maar die 'rovers' zijn gewoon onze eigen goed verzorgde bijen die hun reukindrukken volgen en op zoek zijn naar voedsel. Dat is de aard van het beestje, zo zijn ze nu eenmaal geprogrammeerd. Ze leven zich uit tijdens een dracht, maar ook als de imker in de fout gaat! Morsen van suikerwater is berucht, te vroeg voeren van afleggers als de vliegbijen er nog niet allemaal af zijn

staat ook hoog op de ranglijst van onze fouten evenals het te weinig verkleinen van de vliegopening van kleine volkjes. We weten het allemaal, maar toch. Op de voeropening van de drieramers leg ik tijdens het huisarrest van de bijen altijd een stuk nat gemaakte spons voor de watervoorziening. Als alles gaat zoals ik het me voorstel dan heb ik begin juni de beschikking over jonge bevruchte koninginnen die dan de taak krijgen van de hoofdvolken werkelijk weer hoofdvolken te maken. Dat de couveusemaatregelen voor de drieramers geen overbodige luxe zijn bewijst de ervaring van imkercollega Wim Hoogendam.

Hardnekkige roverij

Tegelijk met het doppen breken leek het me handig om een paar drieramers te vullen en daar ook een jonge koningin in te doen, zodat ik er een paar in reserve zou hebben. Vorig jaar was de bevruchting van de koninginnen nogal moeizaam verlopen, dus vandaar. Ik had nog wat raten wintervoer, een raat met stuifmeel erbij en een raat uitlopend broed.. Tijdens het doppen breken zag ik dat de voedselvoorraad behoorlijk was ingeteerd, maar omdat er warm weer werd voorspeld wilde ik niet meteen gaan voeren. Alles verliep volgens plan. Veel jonge moertjes voorhanden en van het beste volk heb ik koninginnen genomen voor de drieramers. Na een paar uur grote drukte in de bijenstal. Twee van de drie kastjes werden beroofd. Ik heb ze gesloten en in de schuur gezet zodat de bron van de roverij weg was. Verder heb ik alle vlieggaten verkleind zodat nog maar een bij in of uit kon. De roofstemming stopte onmiddellijk. De volgende dag werden de kastjes 100 meter verder in het bos weer open gemaakt. Helaas, na een uur werden opnieuw twee van de drie beroofd. Weer vlieggat afgesloten en drie dagen op een koele plaats weg gezet. Ik dacht dan is het volkje

wel een geheel geworden en zijn de opgesloten rovers het wel vergeten. Ik kon dat wel vergeten. Weer op een andere plaats gezet en weer roverij. Nu was ik het helemaal zat. De kastjes meegenomen naar de stal en daar de bijen afgeslagen. Nadat ik het eerste kastje afgeslagen had gedroegen de afgeslagen bijen zich als een zwerm. Ik dacht: 'Ik ben nu toch aan het klooiën. Laat ik eens proberen of ik in het tweede kastje de moeder kan vinden, dan de beide zwempjes in een drieramer en vervolgens het moertje erbij doen. Dat leek aardig te lukken. Er werd gesterteld. De rovers zouden wel vertrekken naar de eigen volken. Nu hoorde ik de hele tijd een gezoem alsof er bijen in of op mijn kap zaten. Wat bleek? Op mijn hoed zat een zwempje met de andere koningin. Ook maar in het drieramertje gedaan en maar afwachten. Toen alles weer rustig was bleken er zo weinig bijen in de drieramer te zitten dat ik het heb opgeheven door de bijen af te slaan. Er was nog ene moeder en die heb ik laten inlopen bij de overgebleven drieramer. Deze drieramer leverde een bevruchte koningin op. Waarschijnlijk door het mooie weer is de teelt van jonge moertjes in mijn overige volken goed gegaan.'

Imkeren met weinig tijd

Weer terug naar de eigen bijen. Tijdens het tellen van de hoeveelheid varroamijten op de bodemla (zie BIJEN 12(4): 108 (2003)) sprong het volk links op de stelling er uit door een grote mijtenval. Tijdens inspectie eind maart waren er alleen een paar raten met verspreid wat bultbroed. Het nauwelijks aanwezig zijn van broed verklaart m.i. de grote mijtenval. Het volk daarna verenigd met het buurvolk door ze gewoon naast elkaar in de broedbak te hangen. Gelijktijdig alle raten met bijen bestrooid met poedersuiker vermengd met knoflookpoeder zoals beschreven in BIJEN 12(4): 109 (2003). Op 12 april zijn zonder verdere controle de moederroosters gelegd en honingkamers geplaatst. Pas op 7 mei kon ik weer naar de bijen. Er was veel honing. Een volk had ondanks de dubbele broedkamer + lage honingkamer ruimtegebrek. Alle raten zaten tjokvol broed en honing. Er waren zelfs gesloten doppen aanwezig. Drieramer gemaakt zoals eerder beschreven maar nu met gesloten dop. Het verenigde volk links op de stelling had opnieuw bultbroed. Nu al het bultbroed weggekrabd en een uurtje later twee raten met broed + een dop + opzittende bijen uit het volk met ruimtegebrek midden in de broedbak gehangen. Op 16 mei was de dop uitgelopen en zag ik de koningin. Om extra werk rond de zwermtijd te voorkomen heb ik 7 mei van het volk met zwermneiging de bakken omgezet. Eerst het moertje gezocht en daarna veel

broed in de onderste broedbak. Vervolgens het rooster gelegd en daarop de tweede broedbak met de koningin en het restant broed aangevuld met lege raten en kunstraat. Ondanks het afnemen van broed en bijen voor de drieramer en het hopeloos moederloze volk was er op 16 mei weer een gesloten dop in de onderbak. Dit kwam goed uit. Opnieuw een drieramer bevolkt volgens het beproefde recept. Maar nu het weer! Bar en boos, zeg maar gerust onstuimig herfstweer in mei. Regen, hagel, onweer en harde wind met een temperatuur van amper 13 graden. Het kan nu alleen maar beter worden en beter weer hebben mijn koninginnetjes echt wel nodig. Het is ditmaal groten-deels een verhaal uit eigen keuken geworden met een totaal andere aanpak dan ik gewend ben. Om eventueel verlies van zwermen te voorkomen heb ik de koninginnen opgesloten tussen twee moederroosters. De al vroeg in de meimaand verzegelde moederdoppen kwamen prima van pas voor de koninginneteelt. Het wachten is nu op goed weer voor de paringsvlucht(en).

205

Het weer in juli en augustus

Voor juli en augustus gelden voor het midden van het land over de periode 1971-2000 de volgende gemiddelde waarden voor beide maanden. Aantal uren zonneschijn 196 en 192; neerslag 70 en 58 millimeter; gemiddelde maximumtemperatuur 22,1 en 22,3 °C.

Juli maanden

Jaar	Zon	(uren)	Neerslag	(mm)	Max.temp °C
1998	-		++	(134)	N
1999	+		N		N
2000	--	(124)	+		-- (19,5)
2001	+		-		N
2002	-		+		N

Augustus maanden

Jaar	Zon	(uren)	Neerslag	(mm)	Max.temp °C
1998	N		N		N
1999	N		+		N
2000	+	(230)	-	(47)	N
2001	N		++	(108)	+
2002	-		++	(120)	+

Geraadpleegd

Hoogendam, Wim, Raat voor imkers 25(1): 17(2002)